

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

На:

Представеният научен труд - монографията „Генезис на обемния визуален образ“, както и практическите разработки – операторската работа във филмите на кандидата – „На границата“, игр., реж. Станимир Трифонов; „Дългият път към дома“, док., реж. Боряна Пунчева; „Цветовете на гласа“, док., реж. Росен Елезов; „Оркестърът на София“, док., реж. Росен Елезов за участие в конкурс обявен от Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 56 от 24 юли 2015 год. за придобиване на академичната длъжност ПРОФЕСОР в професионално направление 8.4 – Театрално и филмово изкуство и научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“ (филмово и телевизионно операторство).

От:

Проф. Людмил Христов – ръководител на Департамент „Кино, реклама и шоубизнес“ в Нов български университет.

Кандидат:

Доц. д-р Цветан Георгиев Недков

Ще започна своите бележки по рецензирането на представените трудове на кандидата с кратки данни от неговата професионална биография.

Дори предубедения читател ще бъде впечатлен и респектиран от данните в нея. За близо дваисетгодишната си операторска и преподавателска кариера Цветан Недков е постигнал забележителни резултати. Ще се спра последователно на неговата филмография, на академичната, преподавателската, и обществената му дейности.

Оператор на близо петдесет документални филма, Недков работи с режисьори от всички поколения – незабравимия Милан Огнянов, доайените документалисти Мария Траянова, Панчо Цанков, Жезко Давидов, средното поколение документалисти – Иван Младенов, Михаил Мелтев, както и Иван Трайков от по-младите. Тандемът Цветан Недков – Росен Елезов постига забележителни резултати, което е видно и от дългия списък с награди за техните произведения. В игралната продукция на кандидата се откроява телевизионния сериал за БНТ „На границата“ на режисьора Станимир Трифонов, очевидно една от най-добрите продукции в жанра. Огромната телевизионна продукция на доц. Недков впечатлява със своето жанрово и стилистично многообразие. И не на последно място стотиците музикални и рекламни клипове...

Преподавателската дейност на Цветан Недков започва през 2002 г. в НАТФИЗ в областта на операторството и технологията на екранното изображение. Година след това започва преподавателската кариера на Недков и в Югозападния университет „Неофит Рилски“. От 2014 г. стартира и преподавателската му дейност в Нов български университет – програма „Кино и телевизия“, където води едни от най-тежките в теоретично и практическо отношение дисциплини. Доктор от 2001 г., доцент от 2005 г. преподавателят Цветан Недков демонстрира завидно единство между теоретичните постановки в операторската работа и тяхната реализация в своята аудио-визуална продукция. Харесван и ценен от своите студенти доц. Недков организира и урежда редовно стажове и

практики на студенти-оператори, като подготвя най-добрите от тях за бъдещата им професионална реализация в основните телевизионни медии.

Административната и обществената дейности на Цветан Недков включват позицията му на главен оператор в БНТ, член на Художествения съвет на БНТ, Председател на операторската гилдия в Съюза на българските филмови дейци, членството му в Асоциация „Академика 21“, множество участия в комисии, фестивални журита, научни комисии и др. Видно от представената справка е и научното ръководство на докторанти извършвано от кандидата.

Обективно следващата ми оценка на всички тези дейности, разкриващи една многостранно развита творческа преподавателска, научна и административна кариера е изключително положителна. Емоционалната ми оценка за колегата Недков, при тези количествени и качествени натрупвания е, че му предстоят най-добрите години в професионалната му реализация на преподавател и оператор.

Научният труд на Цветан Недков представя тезата за манипулиране на обективната реалност с помощта на художествените изразни средства посредством възможностите на снимачната техника, като се създава „...една илюзорна субективна реалност.“ Направен е паралел, доказано е сходство между механизмите на действие на снимачната кино и телевизионна техника и възпроизвеждащите технологии и от друга страна зрителната система, която регистрира образи, предава информация на главния мозък и изгражда обективна реалност. Работата на оператора, който работи с тази обективна реалност като използва основните компоненти на изображението, ползвайки възможностите на снимачната техника променя визуалната среда, създавайки нова, авторска, различна и, разбира се субективна, „изкривена“ реалност. Тези деформации на

изображението, субективните „изкривявания“ въздействат в по-голяма степен на зрителя, като изграждат силни художествени внушения, което, както твърди доц. Недков е „...творческа задача от висок клас.“ Един от основните изводи е свързан с идеята за автор-оператор, който пресъздава света около него отвъд лимита на стандартното човешко възприятие, познавайки и ползвайки неограничените възможности на новите технологии. Един от основните приноси на монографията е, че създава ново поле за развитие на регистриране и възпроизвеждане на изображението на базата на основни процеси в човешката природа като зрителен апарат и неврофизиология, психофизика, динамика на възприятието, цветно зрение и др. Веднага искам да направя връзка между теоретичните постановки на доц. Недков и представената за оценка негова филмова продукция. Очевидно, количествените натрупвания в неговата операторска кариера, където изображението носи много внушения далече над обичайната информация, са го подтикнали да потърси и открие тази територия на взаимовръзка между „деформацията“ на изображението и психофизиологията на възприятието. Тук ще потърся някои детайли в неговата работа, които са в непосредствена връзка с генезиса на визуалния образ. В четирите представени за разглеждане и оценка филма, а това са игралния „Ески Арап“ от тв сериала „На границата“, и документалните „Цветовете на гласа“, „Оркестърът на София“, и „Дългият път към дома“ ще открия и откроя общото, стила и авторския почерк на оператора Цветан Недков, независимо от разликата в жанровете. Впечатлен съм от проникването в характерите и дълбочината на внушението посредством крупните планове и детайлите. Героите са убедителни в изповедите си, не могат да прикрият нищо от лицата си, думите им са припокриват напълно от изражението на лицата им благодарение на крупния план. В най-висока степен това се отнася за „Дългият път към дома“, но категорично присъства и в останалите. Психологията в поведението на героите – много

често по-силно и въздействащо от речта и диалога в сцените... Природата, където присъства, често е силно „деформирана“, променена от идеята на оператора /разбира се, винаги в синхрон с режисьора и драматургията/ умело използване на настроението от „режимните“ снимки, сцените и епизодите в миговете на баланс между светлината и мрака. Наблюдаваме един изключителен операторски рефлекс – да бъде винаги на точното място и време, за да не изпусне дори миг от реакция, ситуация или действие - имам предвид срещите на музикантите от оркестър „София“ /едноименния филм/, както и срещата на Илия с майка му, и роднините му от махалата /“Дългият път...“/. И накрая, с ясното съзнание, че не съм изчерпил богатството от изразни средства в палитрата на Недков не мога да не спомена движенията на камерата, много често „от ръка“, в ритъм с действието, от птичи полет /“На границата“/ или в такт с музиката /“Цветовете на гласа“/, винаги в психологията на характерите.

В „Цветовете на гласа“ присъства двеминутен епизод от филм, чийто оператор съм аз /“Лято 1989. Пътища“, реж. Сергей Гяуров, продукция на „София прес“/ и този факт не е отбелязан в надписите на филма, което е пропуск на режисьора Росен Елезов и е проблем свързан с авторското право.

След всичко казано, напълно приемам представените за оценка трудове от теоретичен и приложен характер с най-висока положителна оценка, заедно с техните изброени по-горе приносни елементи.

Преподавателската дейност на доц. д-р Цветан Недков в програма „Кино и телевизия“ на Нов български университет е от неотдавна. За краткото време откак той присъства в нея, успя да създаде сред студентската аудитория съмишленици и последователи, както и да се впише по най-добрия начин сред преподавателската колегия. В битността си на ръководител на департамента, в който е програмата, а и неин автор

преди много години, оценявам високо присъствието на такъв качествен преподавател и квалифициран оператор като него и смятам, че неговото присъствие е привилегия за нашия екип.

Моята напълно убедена констатация е че доц. д-р Цветан Недков със своята досегашна професионална реализация и сериозния обем филмова продукция е в пълен синхрон между изповядваната от него художествено-естетическа позиция и нейното приложение в своята практическа дейност.

В заключение ще кажа, че представения научен труд, - монографията „Генезис на визуалния обемен образ“ както и представената и приета от мен продукция от три документални и едно игрално заглавия описани по-горе, които приемам като хабилизационен труд и доказателство за научни и художествено-творчески постижения в областта на операторското изкуство ми дават основание убедено да предложа на уважаемите членове на Научното жури да подкрепят кандидатурата на доц. д-р Цветан Недков за придобиване на академичната длъжност ПРОФЕСОР на ЮЗУ „Неофит Рилски“, като тази своя оценка ще потвърдя с позитивен вот в заключителното заседание на Научното жури по конкурса.

/проф. Людмил Христов/

София, 10.11.2015 г.